

Projektbeskrivning sammanfattning

DET TAR TID ATT BLI UNG

Sagt om föreställningen:

"Kanonbra! Kan man fånga ett 50tal elever som har superfokus på föreställningen så ÄR det bra."

Lärare, Ess Gymnasiet

"Fantastiskt bra!"

Tempot, blandningen mellan skratt och allvar, mycket bra. Genialiskt slut."

Lärare, Sjöstadsskolan

"Magi! Det berörde starkt, manus, skådespeleri, allt!"

Lärare, Lillholmsskolan

"Bra, tankeväckande och inspirerande. En viktig teater som väcker tankar både för elever med liknande problematik samt elever som inte har det så."

Lärare, Sjöstadsskolan

Efter den populära mellanstadieföreställningen *Önskas- En vanlig mamma* i regi av Ika Nord och med manus av Birgit Hageby kommer nu den andra teaterföreställningen i Molière Ensemblens projekt De osynliga barnen.

Det tar tid att bli ung är en rolig, alvarlig och upplyftande teaterföreställning med levande musik och fysisk komik som följs av en pratstund i syfte att stödja ungdomar som har en förälder med psykisk ohälsa. Manus är skrivet av Åsa Anderberg-Strollo som även skrivit Augustprisonominerade ungdomsromanen *Bryta om* (2007). Regissören Ulf Evrén har gedigen vana av teater riktad till unga människor. Han har en bakgrund som mimare, skådespelare, koreograf samt regissör för bland annat den kritikerrosade föreställningen "Frossa" på Teater Barbara där han även är konstnärlig ledare.

Det tar tid att bli ung vänder sig till tonåringar (åk 7-9 och gymnasiet) och gestaltar olika nutida vardagssituationer som blir annorlunda och krångliga om man har en förälder med psykisk ohälsa. Det handlar om att bli utskämd inför klasskompisarna för att ens pappa är udda, att ta ansvar för hushållsekonomin när mamma har shoppat sönder den, att ta sig över mentala hinder som en paranoid förälder skapat, att få tvåhundra mobilsamtal under samma skoldag från en orolig mamma eller att ta på sig föräldrarollen hemma och ta ansvar för småsyskon, tvätt, mat, och så vidare. Men också om att älska sina föräldrar och i det oro sig för sin egen utveckling, vara på jämnårigas nivå och försöka hålla upp fasader gentemot dem.

Under den efterföljande pratstunden vill vi tydliggöra för ungdomarna att det är viktigt att prata om sin hemsituation för andra vuxna. Om man pratar kan hjälp fås och förändring ske. Vi har märkt genom elevernas brev till oss att föreställningen även hjälpt många att få bättre förståelse för att det finns ungdomar som har det jobbigt och att dessa ibland kan må bra av lite extra hänsyn och stöttning. Under pratstunden informeras eleverna om vart de kan vända sig om de skulle vilja ha ett enskilt samtal. Vanliga kommentarer från ungdomarna är att de upplevde föreställningen rolig och sorglig på samma gång. Lärorik o välspelad är andra vanliga omdömen.

Målbeskrivning och bakgrund

Målsättning för projektet är att verka för att förbättra livskvaliteten för barn med förälder som lider av psykisk ohälsa. Syftet är att förmedla:

1. Du är inte ensam.
2. Du som människa är fantastisk och du har rätt till ett lyckligt liv.
3. Ropa på hjälp om du behöver, det finns hjälp att få.

Uppskattningsvis finns det mellan 70 000 - 100 000 barn under 18 år i Sverige som lever med en förälder som lider av psykisk ohälsa¹. Många av dessa mår dåligt, de upplever sin vardag som otrygg och skrämmande. Ett barn/ungdom som växer upp med en förälder som lider av psykisk ohälsa utsätts för en mycket stor risk att själv insjukna i t.ex. depression.² De drabbas även oftare än andra barn av somatisk sjukdom, sociala problem och utanförskap.³ Det finns dock några tydligt skyddande faktorer som kan hjälpa dessa barn/ungdomar och som minskar risken för att de skall utveckla egen psykisk ohälsa.⁴ Några av dessa skyddande faktorer är att de behöver få prata om hur hon eller han upplever sin situation, de behöver känna att det är tillåtet att berätta. En annan viktig faktor är att de får veta att hon eller han inte är ensam om att ha en förälder som lider av psykisk ohälsa.

Vi vill arbeta för att barn och ungdomar ska förstå att det inte är deras fel att föräldern är sjuk och att de inte på något sätt är ansvarig för föräldern. Kunskap och ökad kommunikation kring psykisk ohälsa i skolan skulle ha positiva effekter för många unga i Sverige. Unga som lever under svåra omständigheter utstrålar ofta ”jag klarar mig själv”. De vill och vågar inte avslöja att föräldern betar sig konstigt eller är annorlunda, och hamnar därför ofta utanför gemenskap.

Samarbetspartners och informationsgivare

Projektet är ett samarbete mellan teatergruppen Molière Ensemblen, Psykiatri Södra Stockholm, Social omsorg preventionsenheten samt Förskolans stödenhet vid Södermalms stadsdelsförvaltning. Vi har även ett samarbete med Yvonne D - Wester, ansvarig för skolkuratorer på utbildningsförvaltningen, som bjuder in Stockholms alla grundskolekuratorer till förhandsvisningar och sprider information om vårt projekt samt Barnkraft, UMO och www.kuling.nu.

¹ Östman, M. (2001) *Utvärdering av IMBUS i Lund - En gruppverksamhet för barn som har en förälder som lider av psykisk sjukdom*. Lund.

² William R. Beardslee, psykiatriker och forskare vid Judge baker children's center, Boston, USA.

³ Fredriksson H. & Rosenström, F. (2005) *Att få veta att man inte är ensam - barns och föräldrars upplevelser av gruppverksamhet för barn till psykiskt sjuka föräldrar*. Examensarbete psykologprogrammet Umeå universitet.

⁴ Skerfving, A. (2005) *Att synliggöra de osynliga barnen – om barn till psykiskt sjuka föräldrar*. Stockholm: Förlagshuset Gothia.

Referensgrupp

- Charlotte Luptovics Larsson, sjuksköterska och barnansvarig familjeinterventionsbehandlare, Stockholms Södra Psykiatri
- Birgitta Lundén, socialsekreterare, socialtjänsten Södermalms stadsdelsförvaltning
- Eva Eriksson, enhetschef Förskolans stödenhet, Södermalms stadsdelsförvaltning
- Helena Nilsson, konstnärlig ledare, Marionetteatern
- Eleonor Lidén, Centrum för barnkulturforskning på Stockholms universitet
- Åsa Anderberg Strollo, författare till boken *Bryta om* handlar om en flicka som lever med en förälder som lider av psykisk ohälsa.
- Peter Wettainen psykolog från Källan
- Eva Karlsson Fochsen högstadielärare Järfälla